

Willy Pedersen (red.)

BOGANMELDELSE

DE RIKE DRIKKER MEST, DE FATTIGE RAMMES HARDEST. Rus og sosial ulikhet,

ISBN Hefte utgave: 9788202861070. Cappelen Damm Forskning, 195 sider.

DOI: <https://doi.org/10.23865/cdf.233>

Det er grunnleggende noget vi har vidst i mange år, at inntak av rusmidler ikke er klassespesifikt, men konsekvensene vender den sosiale tungen enden på – at det er de fattigste, som rammes hardest. At penge og adgang til rusmidler av bedre kvalitet og teknologier i omgivelsene, som håndterer og demper de mulige konsekvenser, er avgjørende i forhold til å opprettholde fasaden. Det gjør dog ikke boken mindre viktig!

Boken undersøker forholdet mellom rusmiddel, samfunnet og de forskjellige sosialklasser og viser ganske fint, at rusmidler er like så utbredte blant de mer velstillede som i de lavere sosiale lag, men understreger også helt entydig, at de voldsomme konsekvenser i langt overvejende grad opptrer blant de dårligst sosialøkonomisk stillede. Uansett hvilken sosialøkonomisk klasse, man er en del av, så er bruk av rusmidler et komplekst fenomen, men at det er forskjell på hvilke rusmidler og i hvilke sammenhenger, de brukes.

Den beveger seg fint mellom de individuelle og de samfunnsmessige perspektiver i undersøkelsen av sammenhengen mellom rusmidler og sosialøkonomisk status og viser kompleksiteten i fenomenet rusmidler og de meget konkrete komplekse konsekvenser av bruken av rusmidler uansett sosialøkonomisk status. Rusmidler brukes til håndtering av følelser, stress og press: For de rike er det sosial status, press og prestasjonskrav – for de fattige er det en rullende sneball av sosiale problemer og desperasjon i et hverdagsliv. Og på tvers av sosialklasser handler det også om deltagelse og fellesskaper, å være en del av noe.

Boken viser også, at det særlig handler om adgang til teknologier, som kan dempe konsekvensene av rusmiddelbruget særlig når det blir problematisk. Teknologier kan forstås som penge, som gir adgang til; rusmidler av høy kvalitet, tjenester til å rydde opp, velvillige læger til å utskrive medisin, adgang til sunndehsklinikker, advokater til å håndtere eventuelle straffesaker etc., som nettopp er det, som gjør, at rusmidler har mange problematiske konsekvenser for de lavere sosialøkonomisk stillede.

BOGANMELDELSE

Derved spidder bogen også, at fattigdom ikke blot kan gøre det vanskeligt at få hverdagen til at hænge sammen, men at fattigdom også er forbundet med stigmatisering, hvor det at være afhængig af rusmidler i de lavere sociale klasser er forbundet med moralsk forfald og manglende ansvarstagen, hvorimod brugere fra de højere socialøkonomiske lag forstås som mere kreative eller eksperimenterende. Samtidigt illustrerer bogen også den strukturelle ulighed, hvor hjælpesystemerne og også politi i langt højere grad fokuserer på de bydele og indbyggere, hvor der er lav kulturel og økonomisk kapital i relation til både hjælp og straf. Det kan i sig selv også underbygge stigmatiseringen når hjælpesystemerne forstår særlige grupper som marginaliserede, udsatte eller som nogle, der skal hjælpes. Det betyder også, at de økonomisk mere velstillede nemmere går under radaren i forhold til at komme i konflikt med politi/straffesystemerne.

Bogen er skrevet af nogle af Norges fremmeste forskere med stor indsigt i feltet, i et forståeligt sprog og med stærke eksempler. Den er læseværdig og anbefales som inspiration i forskning og i undervisning.

Charlotte Vange Løvstad,

Lektor i Socialt Arbejde og forsker i rusmidler i en samfundsmæssig kontekst,
VIA University College, Aarhus, Danmark